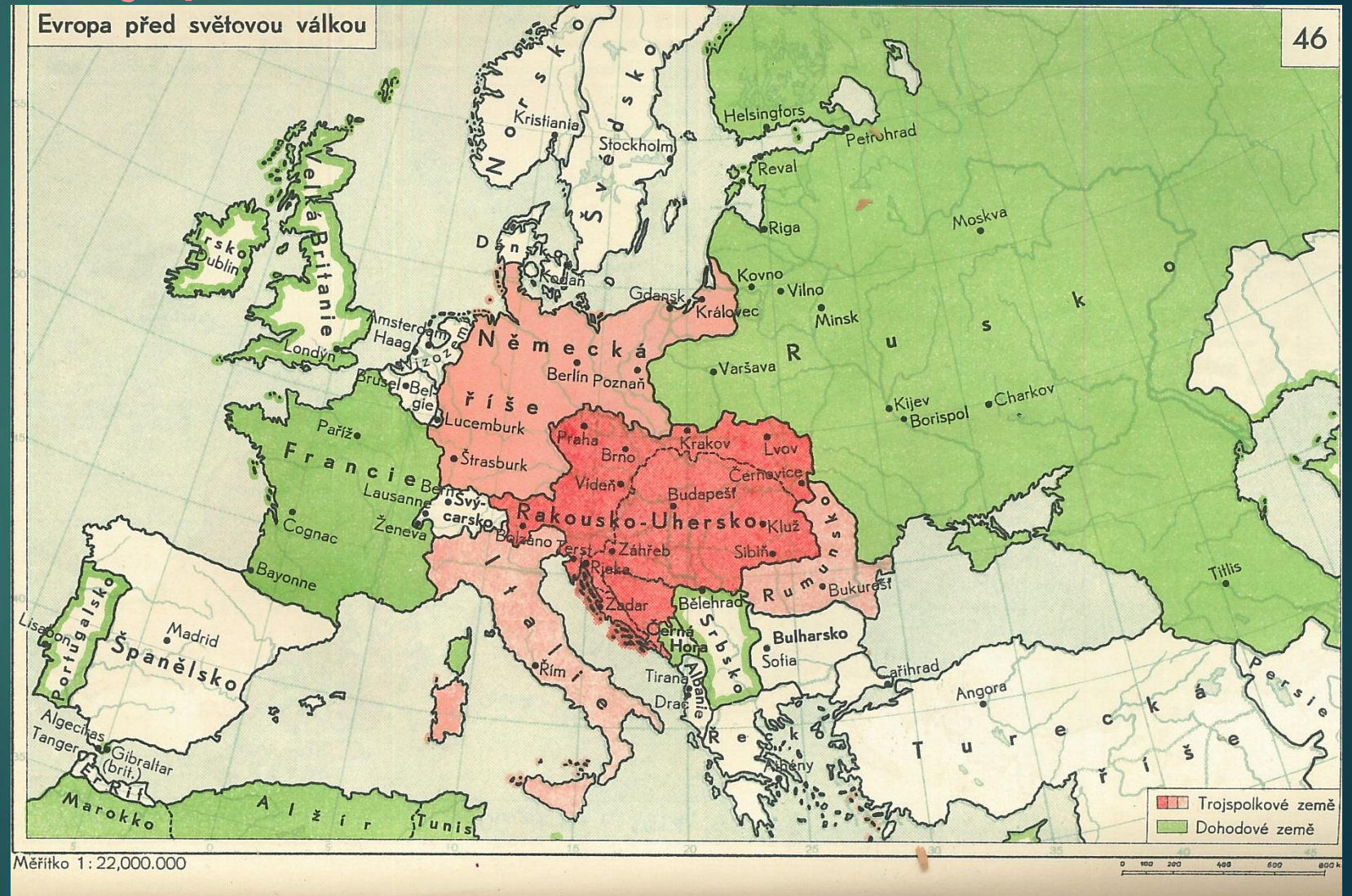

První světová válka očíma Přemysla Pittra

Předválečná Evropa – rozdělena do dvou aliancí - Trojspolek X Dohoda

- Napětí v předválečné Evropě
- Evropské státy jsou rozděleny do dvou spojeneckých bloků
 - Dohoda
 - X
 - Trojspolek

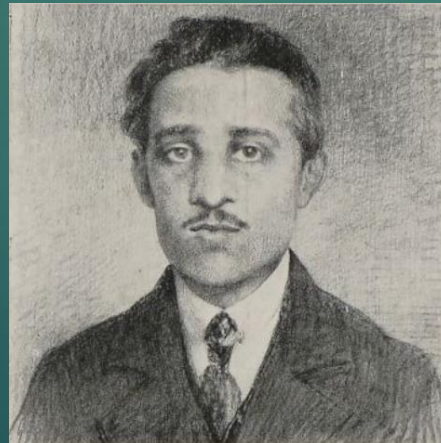

Světový konflikt

- ▶ Záminka pro rozpoutání konfliktu – atentát na nástupce trůnu rakousko-uherské monarchie Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu 28. června 1914
- ▶ Atentátník - Gavrilo Princip z organizace Mladá Bosna usilující od odtržení Bosny od Rakouska-Uherska

Stylizovaný snímek atentátu. Zdroj VHÚ

Gavrilo Princip, zdroj: Popovič A., Ratní album 1914-1918.

Následky atentátu

- ▶ Rakousko Uhersko vyhlašuje ultimátum Srbsku
- ▶ Rakousko Uhersko vyhlašuje válku Srbsku
- ▶ Rusko vyhlašuje válku Rakousku Uhersku
- ▶ Německo vyhlašuje válku Rusku
- ▶ Francie a Velká Británie vyhlašují válku Německu a Rakousku Uhersku
- ▶ Utvoří se dvě velké koalice států, které proti sobě válčí
 - Dohoda
 - Ústřední mocnosti
- ▶ Do roku 1917 se ve válce ocitá celý svět
- ▶ Na počátku války se do armád po celém světě hlásí dobrovolníci – mladí muži, kteří berou válku jako dobrodružství, či očekávají vyřešení svých problémů

Přemysl Pitter 1895-1976

- ▶ Do války vstupuje jako mladý dobrovolník
- ▶ Snaží se vstupem do armády řešit svou obtížnou životní situaci – po úmrtí rodičů se mu nedařilo v podnikání a dovedl rodinný podnik ke krachu a pokusil se o sebevraždu
- ▶ Spatřoval ve válce a v armádě vyřešení všech svých problémů
- ▶ Brzy poznal z vlastní zkušenosti hrůzy války v první zákopové linii a absolutně změnil svůj názor
- ▶ Účastnil se bojů v Haliči, na Balkáně a v Itálii

Zdroj: Archiv P. Pittra a O. Fierzové

- ▶ Z dobrovolníka se stal radikální pacifista, který odmítl nosit zbraň a střílet
- ▶ Do konce války pak pracoval v lazaretu v pevnosti Bileća - staral se o raněné vojáky bez rozdílu

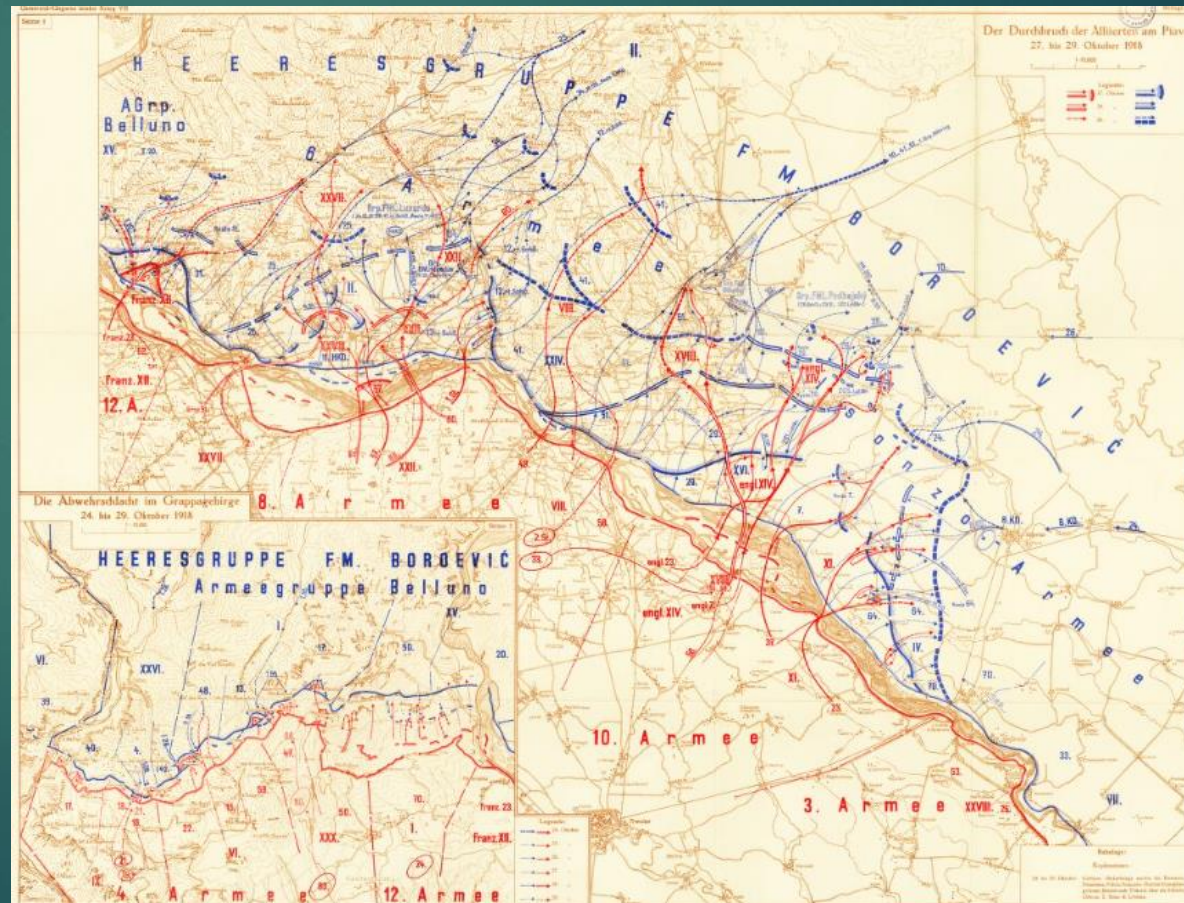

Polní lazaretní 1917, zdroj: R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928

Dle vlastních slov P. Pittra: „Mám tu Bosence, Srby, Turčiny, Černohorce, Maďary, Poláky, Němce, Čechy – neznám rozdílu, všichni stejně potřebují služeb lásky“

Evropská bojiště války

- ▶ Největší boje války se odehrávaly na půdě Evropy
- ▶ Balkánská fronta
- ▶ Východní fronta
- ▶ Západní fronta
- ▶ Italská fronta

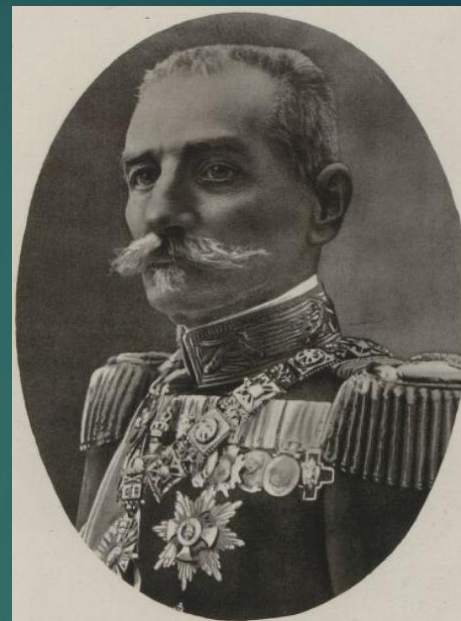

Průlom na řece Piavě, zdroj: E. von Glaise-Horstenau, Österreich-Ungarns letzter Krieg 1914-1918, Wien 1938

Balkánská fronta

- ▶ R-U vyhlásilo válku Srbsku 28. července 1914
- ▶ Srbská armáda odolávala materiální i početní převaze rakousko-uherské armády
- ▶ V roce 1915 vstupuje do války Bulharsko na straně R-U
- ▶ Srbsko poraženo v roce 1915
 - zbytky armády evakuovány
- ▶ Současně s porážkou Srbska byla otevřena tzv. soluňská fronta, kde probíhaly boje až do roku 1918
- ▶ V roce 1916 na straně Dohody vstupuje do války Rumunsko
- ▶ V roce 1917 vstupuje na straně Dohody do války Řecko

Srbský král Petr I.

Zdroj: R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928

Východní fronta

- ▶ Boje mezi ruskou armádou na jedné straně a armádami Německa a R-U se odehrávaly zejména v Haliči, Bukovině, východním Prusku a na území Ruska
- ▶ Ruská armáda zpočátku úspěšně postupovala v Haliči do hloubi území R-U na jaře 1915 byla poražena v bitvě u Gorlice a ustoupila
- ▶ V severní části východní fronty byla ruská vojska Drtivě poražena v roce 1914 v bitvě u Tannebergu
- ▶ Iniciativu ruská armáda převzala v roce 1916 – kdy probíhala Brusilovova ofenzíva
- ▶ V rámci Kerenského ofenzívy v roce 1917 se do bojů na ruské straně zapojili českoslovenští legionáři v bitvě u Zborova
- ▶ Následkem bolševické revoluce a tlaku Ústředních mocností došlo ke zhroucení východní fronty a brestlitevským mírem z března 1918 vystoupilo Rusko z války

Vojáci ruské armády za Brusilovovy ofenzívy, Zdroj: R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928

Západní fronta

- ▶ Na straně Dohody bojovala Francie, Velká Británie, Belgie
- ▶ V srpnu roku 1914 Německo napadlo neutrální Belgii a Lucembursko - obsadilo je – strategické pozice pro provedení Schlieffenova plánu
- ▶ Rychlý plán útoku nevyšel a boje přerostly v poziční zákopovou válku
- ▶ Těžké zákopové boje probíhaly zejména v roce 1916 u Verdunu a na Sommě
- ▶ V roce 1915 došlo k nasazení bojového plynu německou armádou u města Ypres
- ▶ Do bojů na západní frontě se v průběhu války zapojily i jednotky Československých legií

Zákopy ve Francii, Zdroj: R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928

Italská fronta

- ▶ Itálie vstoupila do války v roce 1915 na straně Dohody
- ▶ Boje na frontě se brzy změnilly v zákopovou válku podobně jako na západní frontě
- ▶ Střety probíhaly v letech 1915 -1917 zejména na řece Soči, na které ztroskotalo 11 italských ofenzív
- ▶ Protiofenzíva rakousko-uherských a německých vojsk u Caporetta v říjnu 1917 posunula frontovou linii na řeku Piavu, kde probíhaly boje až do zhroucení fronty pod úspěšnou italskou ofenzívou v říjnu 1918
- ▶ Do bojů v Itálii se zapojilo velké množství Čechů a Slováků na obou válčících stranách

V zákopech na řece Piavě, Zdroj: R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928

Následky války

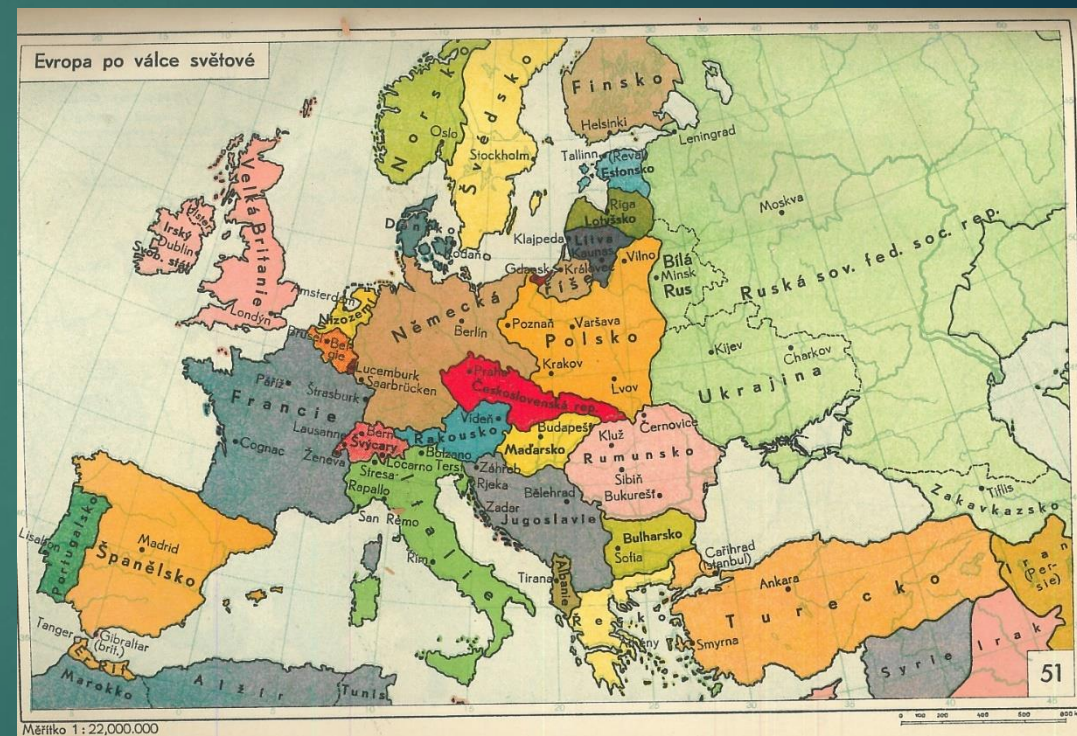
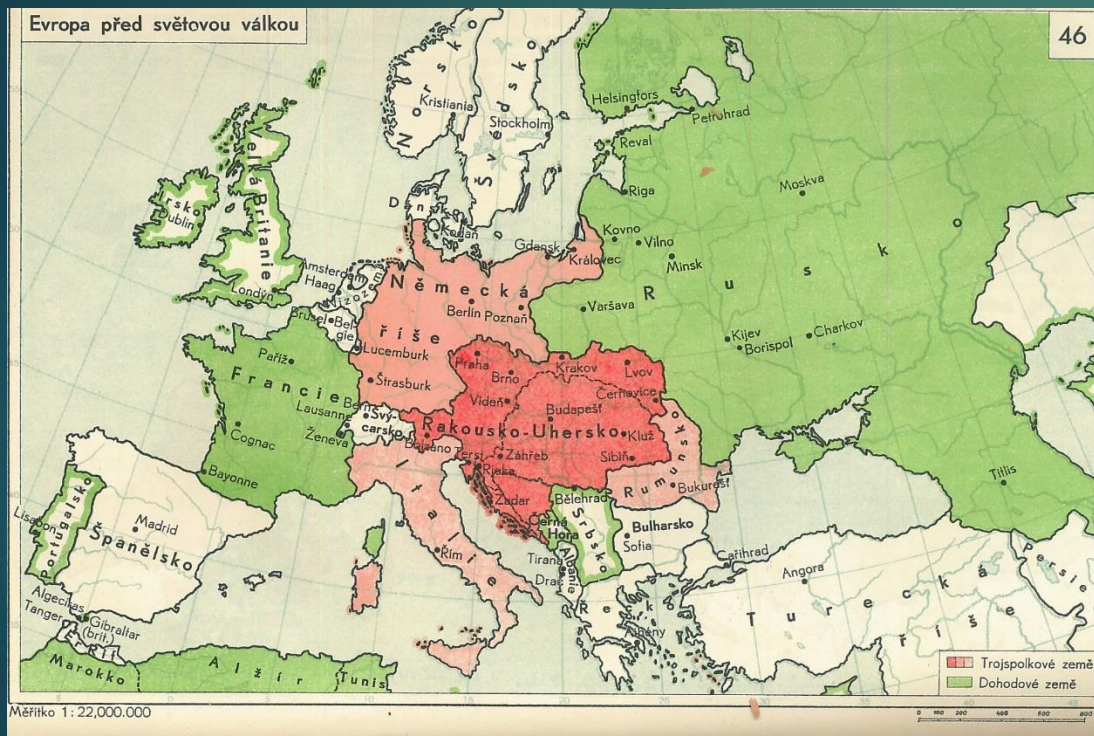
- ▶ Válečné ztráty
- ▶ Válku nepřežilo přes 9 milionů vojáků
- ▶ Přes 15 milionů vojáků utrpělo zranění, řada z nich s vážnými trvalými následky
- ▶ Rozvrácená hospodářství, nevyčíslitelné hospodářské škody
- ▶ Vlna smrtící epidemie španělské chřipky
- ▶ Přemysla Pittra válka hluboce zasáhla a do budoucna ovlivnila celý jeho život, dle jeho vlastních slov: *„Hrůzy, které jsem na bitevních polích prožil, úplně změnil mou mysl a já jsem toužil po zaměstnání, které by umožňovalo šířit mé duchovní poznání“*

Padlí vojáci, zdroj: Domov za války, díl III.

Evropa po válce

Úkol: Najděte na mapě nově vzniklé státy

Zdroj map: J. Brunclík, Zeměpisný atlas pro střední školy, lycea, ústavy učitelské a školy obchodní, Praha 1922

Zdroje vyobrazení:

- ▶ Archiv P. Pittra a O. Fierzové
- ▶ VHÚ – Vojenský historický ústav, www.vhu.cz
- ▶ Domov za války, díl III.
- ▶ E. von Glaise-Horstenau, Österreich-Ungarns letzter Krieg 1914-1918, Wien 1938
- ▶ Popovič A., Ratni album 1914-1918.
- ▶ J. Brunclík, Zeměpisný atlas pro střední školy, lycea, ústavy učitelské a školy obchodní, Praha 1922.
- ▶ R. Bonnaud, K vítězné svobodě 1914-1918, 1928.